

TiO-ABC

Argumenten ter ondersteuning van de besluitvorming tot brede invoering van TiO-ABC.

Ad Bok
Bureau voor Educatieve Ontwerpen
Rosmalen

6 maart 2008

Verschillende docenten vroegen om inhoudelijke hulp bij het formuleren van argumenten om TiO een structurele plaats op school te geven. Hieronder probeer ik aan hun verzoek te voldoen.

1. TiO bevordert de *Basis-competentie schrijven*

Leerlingen ontwikkelen in TiO-B beter dan ooit de vaardigheid om specifieke teksten te schrijven, zoals *brief, samenvatting, werkstuk, betoog, beschouwing*, en daarbij de docent te ontlasten van geestdodend correctiewerk. De exameneisen zijn daarbij geenszins in het geding. Integendeel. Leerlingen zullen in TiO-B een schrijfvaardigheid ontwikkelen, die hen in staat stelt om na een korte instructie elke tekst beter aan te kunnen dan vroeger. TiO-B maakt daarmee een einde aan de situatie, dat leerlingen op het examen een 8 scoren voor Het Betoog en in het vervolgonderwijs of de werkring geen letter op papier krijgen voor een scriptie of rapport.

2. TiO geeft elke leerling *Hulp op Maat*

TiO laat geen enkele leerling in de steek. Dat kan door twee bijzondere didactische ingrepen.

- a. Elke leerling kiest en krijgt *feed-forward*, d.w.z. dat hij veelzijdige hulp krijgt *tijdens* het schrijven.
- b. Elke leerling komt tot *zelfdifferentiatie*, d.w.z. dat hij automatisch het niveau vindt, dat bij hem past en vervolgens door het programma wordt gestimuleerd om dat niveau te overstijgen.

3. TiO bevordert de *Cognitieve ontwikkeling*

Leerlingen leren in TiO-B niet alleen beter schrijven, maar uitdrukkelijk ook beter *denken*. Een aparte knop 'Hoofd-Zaken' brengt leerlingen intensief en actief in contact met cognitieve competenties als *definiëren, relativeren, nuanceren, abstraheren*, enz. Het ontbreekt veel jongeren aan deze bagage, die zo noodzakelijk is voor de groei naar een volwassen taal- en denkniveau.

4. TiO ondersteunt de *Studie-vaardigheid*

In TiO-B is de focus van schrijven uitdrukkelijk gericht op de studie-ondersteunende en conceptualiserende functie van schrijven. Wie complexe materie kan beschrijven, heeft meer grip op die materie dan wie er slechts over leest. Het zal alle vakken op den duur ten goede komen dat een leerling een betere samenvatting kan maken of beter in staat is om complexe leerstof te integreren.

TiO is daardoor geen exclusief speeltje van neerlandici (hoewel de affiniteit bij hen het grootst zal zijn), maar een exponent van het totale schoolconcept. De school zegt: 'Wij willen als school de geestelijke rugzak van onze leerlingen óók vullen met een aantal essentiële competenties, die zo sterk medebepalend zijn voor hun toekomst.'

5. TiO veroorzaakt een *Elementaire rolwisseling*

TiO-B rekent af met de situatie dat leerlingen zich *slachtoffer* voelen van hun tekst: 'Ik ben nu eenmaal niet zo'n goede schrijver; ik kreeg altijd al een onvoldoende'. In plaats daarvan worden ze in TiO *dader* van hun tekst: 'Ik bepaal zelf hoeveel tools ik inzet om mijn tekst op het gewenste niveau te brengen.'

De rolwisseling is er ook voor de docent. Die is niet langer corrector, feedback-gever en eindverantwoordelijke, maar procesbegeleider die het ingeleverde werk meer bekijkt als een factor van ontwikkeling, dan als een geïsoleerd product. Deze situatie wordt mogelijk, doordat de leerling niet alleen zijn betoog inlevert, maar ook een aantal 'certificaten' toevoegt, met gegevens over zijn activiteiten en over de kwaliteit van het betoog.

Het is een ontwikkeling waar we vroeger niet eens van konden dromen. Wat konden we in een lesje van 45 minuten, alléén tegenover dertig leerlingen? Met TiO gaat een ongekende droom in vervulling (hoewel niet in één dag).

6. TiO markeert een *Historische Omslag*

Op dit moment (mrt 08) hebben enkele scholen besloten om het taalboek per 1 sep 08 af te schaffen en te vervangen door TiO-ABC + zelfontwikkeld materiaal voor bijvoorbeeld de leesvaardigheid. Navraag leert, dat veel meer scholen zo'n omslag overwegen, maar de beslissende stap nog niet durven zetten. Het is tekenend voor de situatie. Het oude, vertrouwde boek met de 200 uniforme, liniaire lesjes lijkt definitief uit.

(Overigens, volgend jaar starten we met de ontwikkeling van [TiO-Lezen!](#))

Vragen:

1. Waarom zouden we onze huidige derde- en vierdejaars géén gebruik laten maken van de zeer geavanceerde hulp bij het schrijven van een betoog of het maken van een samenvatting?
2. Waarom zouden we niet *nu* aansluiten bij de voorhoede, in plaats van later achteraan bij de achterhoede?

3. Waarom zou het hele team niet *nu* de overstap (leren) maken naar een nieuwe benadering van onderwijs?
4. Waarom zouden we niet *nu* profiteren van de eenmalige instapkorting van 15% voor TiO-ABC per 1 sep 08? TiO-ABC kost daardoor slechts een fractie meer dan TiO-A.

Wie iets wil zien van TiO-B, kan het bestand 'Invoering TiO-A of ABC' raadplegen op onze website www.tioschrijven.nl. Daar vind je een glimp van de toekomst, die per sep. 08 realiteit wordt.

Citaat van de maand van drie docenten

1. We zaten eigenlijk al lang te wachten op dit soort programma's, maar ze werden nooit aangeboden. We konden er ook niet om vragen, omdat we niet wisten wat we misten.

2. Ik heb me nog nooit zo op mijn gemak gevoeld op school als bij een groep TiO-schrijvers. De wetenschap, dat zij rustig, met plezier en voor zichzelf werken ...én leren.

3. Mijn dyslectische leerlingen bloeien helemaal op. Geen wonder: zonder gehaast, gelach en gecorrigeer is het een verademing om een eigen tekst te schrijven.